

Otrok in puščavnik.

obra, modra mati je često zasačila razposajenega dečka na laži. Navadni nauki, navadni opomini niso nič zalegli.

»Kaj naj naredim?« je mati potožila sosedam in prijateljicam.

»Veste kaj,« je rekla ena, »moja sestra služi več ur odtod pri nekem kmetu — tako in tako se pri hiši pravi, v tej in tej vasi — in tam je slišala praviti o puščavniku-čudodelniku, ki zna pomagati za vsako reč, karkoli. Daleč in visoko v gorah biva, pa vendar ga v potrebi marsikdo poišče in obišče. Pravijo, da je grenek kakor planinski mah, a dober kakor kruh. Brez dobrega nauka ali nasveta nihče ne odide od njega. Če hočete, bom pa pozvedela natanko,« je rekla postrežljiva sosedica, »in ga boste lahko obiskali, če že ni odšel v večnost...«

Puščavnik je res še živel. Mati je krenila na pot. Od sile je bilo daleč. Iskati ga je morala po težko dostopnih krajih. A kaj dobra mati ne stori za blagor svojega otroka? — Našla je puščavnika in mu potožila skrb in bol.

»Sestra, le pripeljite k meni vašega otroka,« je rekel puščavnik. »Pa nič mu ne povejte. Videli bomo, kaj nam bo dobri Bog naklonil.« Tako je rekel puščavnik in mati se je vrnila domov.

Vnovič je napravila težko potovanje, a zdaj je šel z njo tudi otrok.

Visoko v gorah je proti nebu kipela strma pečina. Spodaj je bil vhod v puščavnikovo duplino. Vse naokrog je bil gozd, samo visoko, staro drevje, le pred vhodom je bila zelena, solnčna trata. Dobro izhojena stezica je vodila skozi goščavo k trati in k duplini.

Prijazno je pozdravil puščavnik mater in otroka. »Sedita,« je rekel, »trudna sta, od daleč sta prišla.«

Namesto stolov in mize so ležali v votlini široki, težki kameni, ali pa je živa skala molela iz zemlje. Pod nogami pa je bilo mehko, je bil mah.

»Počakajta malo,« je rekel mož in šel dalje v duplino. Bila je globoka, nič se ni razločilo, kam je puščavnik odšel. Kar zmanjkalo ga je v temi.

Dolgo puščavnika ni bilo nazaj. Dečku vse skupaj ni nič ugajalo. Ker mu mamica ni hotela nič pojasniti, kako in kaj, se mu je začelo dozdevati, da velja ta težavni obisk njemu samemu in nikomur drugemu. Neprijetno mu je postalo pri srcu. Utrujenost ga je mučila, a duplina je bila neprijazna in mračna; le nekaj malega svetlobe je od vhoda sem razsvetljevalo bližnjo steno. Neoptrpežljivo gledaje naokrog se je otrok obrnil k materi:

Mama, pojdiva domov, meni tukajle ni čisto nič všeč.

Komaj pa se je v duplini zgubil glas zadnje besede, kar je nekaj zarenčalo in zamomljalo in dečka streslo in vrglo. Kamen pod njim je oživel in — jezno mrmraje je stekel po duplini in vtonil v temi majhen, siv medvedek. Lep je bil ta medvedek, ali — vse drugo ni bilo nič lepo! Deček je silno zakričal in se matere oklenil. Toda oklenil previdno in pozorno, boječ se, če tudi mati ne sedi na kakšnem medvedu! Strah je bil pa prazen: materin sedež je bil kamenit, živa skala.

Mati je tiho ukazala svojemu srcu: »Bodi mirno!« Sinku je pa rekla na glas: »Molči, otrok moj, kaj pa brez potrebe govoriš...«

S strahom je zdaj deček stal poleg sedeče matere in se tiščal k nji, držeč roko, ki se je ovila okrog njega, in čakal, da se povrne iz mrzle teme čudodelec.

Toda ni ga bilo... Pa je le prišel in pokazal lep glavnik.

»Poglejte, mati, kaj se vse pri meni dobi.« je rekel in nadaljeval: »Je pa tole za deklice, ne za dečke. Če imate kako nespametno dekletce pri vas, vam ta glavnik prav rad posodim. Prodam ga pa ne, posodim pa prav rad. Čudovit glavnik je to! Varuje dušo kakor pes hišo. Če se deklíč zlaže — nerodna reč je to — glavnik začne bosti in siliti v glavo. In ne gre iz las na noben način, dokler ga ne potegne materina roka...«

»Ali za dečke nimate takega glavnika?« je vprašala mati.
Plašno se je ozrl otrok v mater.

»Počakajta, da vidita, kaj se vse pri meni dobi.« je odgovoril počasi in resno starček ter odšel. Vrnil se je kmalu in prinesel hlebček kruha. »Na, jejta in počijta se, dokler ne pridem nazaj,« je rekel. Šel je in ni ga bilo.

Mati je hlebček razlomila in polovico ponudila sinku. Jedla je, otroku se pa ni ljubilo; strah mu ni pustil. Bil je poln bolečih in bodečih misli: skrbelo ga je. Mati mu je prigovarjala, hvaleč kruh, kako je okusen... Deček se je dal preprostiti in je ubogal. Nekoliko se je tudi ustrašil, da bi pri puščavniku utegnil priti v zamero, če ne bo maral njegovega kruha. Nevoljen je vzel materi kos kruha iz roke ter ugriznil. — Tisti hip se je kos kruha spremenil. V dečkovih rokah je zatrepetala majhna sova. Udarila ga je s krili po roki in po obrazu, pa odletela v temo...

Lepa je bila ta mala sovica, ali — vse drugo ni bilo lepo!

Deček je vnovič zadržtel in se, sloneč ob materinem ramenu, tiho razjokal. Na glas se ni upal. »Mama, mama, pojdiva domov,« je zaprosil, »pojdiva domov! Vem, zakaj ste me pripeljali semkaj... Nič več se ne bom lagal, nič več... Pojdiva domov!... Mene je strah!«

»Mene je tudi,« je pomislila mati. Ukazala pa je svojemu sreč, naj bo mirno, ker je to potrebno za otroka. Rekla je sinku:

»Morava počakati, drugače bo puščavnik hud.«

Takrat je iz teme stopil čudodelec in prinesel v roki svetlo stvarco. »Tudi to je za deklice,« je rekel mož. »Čudovita je tale ovratnica. Prav rad jo vsakemu posodim. Varuje dušo, kakor pes hišo. Če se deklica zlaže, se tele bliščeče jagode stisnejo in stiskajo vrat toliko časa, da sama prizna in pove na ves glas: »Zlagala sem se. Takrat ovratnica odjenja. — Sneti pa deklica sama ovratnice ne more, če ne pomaga materina roka.«

Deček je skrtil obraz v materino ramo in tiho zajokal.

»Ali za dečke nimate nič takega?« je s težavo vprašala mati.

Deček je zajokal na glas.

»Počakajta, da vidita, kaj se vse pri meni dobi,« je mirno rekel puščavnik in spet odšel. Vrnil se je in prinesel sira. »Na jejta, precej pridem.« Mati je molče prigrizovala sir, otrok se pa sira ni hotel pritekiniti. Ovil je materi roke okrog vratu in miło zaprosil: »Mama, pojdiva domov, mama, domov! Mene je strah, saj bom dober, saj bom priden!«

Iz teme je stopil puščavnik in prinesel v desnici zopet nekaj bleščečega. — »O, nič posebnega ni tole,« je rekel. Tako je, kakor je bila ovratnica; le nekoliko hujše. Čudovita zapestnica je to. Zlata je in prav zares je vredna težkega denarja. Varuje dušo kakor pes hišo. Tudi ta je za nemodre deklice. Odkritosrčnim deklicam takihle hudih reči ni treba. Nekoliko sitna reč pa je to. Če se otrok zlaže, kar precej začne zapestnica stiskati in žgati kakor živ ogenj, kakor razbeljeno železo. Hitro je treba steči k očetu in ga prositi: Ljubi oče, odpustite, grdo neresnico sem povedala. — Ravno tako se mora reči in nič drugače. Potem je dobro. K očetu, pravim; mati ne more tu nič pomagati. No, lahko se pa naredi, da tudi mati pomaga...«

»Ali za dečke pa nimate nič takega?« je s težkim srcem še v tretje vprašala mati.

»Počakajta, da vidita, kaj vse se pri meni dobi,« je dejal mož in polagoma spet vtobil v temi.

Komaj je otrok videl, da sta z materjo sama, se je ves obupan in strt vrgel na kolena in začel prositi — — — potok solza mu je priteknel po licih; hišo bi bile odnesle, take debele solze so se udirale in močile, močile...

Materino srce je pa kljub temu ostalo trdno. To srce se včasih ne sme omajati ne omehčati. Kaj vsega mati ne pretrpi za svojega otroka!

Končno je pa mati vendar rekla: »No, pa pojdi in me počakaj zunaj...!« — »Prav gotovo si ne bo upal sam venkaj,« si je mislila mati. Pa se je uštela: otrok je stekel iz votline, kakor bi ga nesel vihar!

Iz teme se je tisti hip pomolila postava puščavnikova. Na hradio okrog ust se mu je obesil dobrohoten smehlaj; prazne roke so se na lahno gibale po beli bradi.

»Ali bo zadostovalo?« je vprašal.

»Dobri Bog daj, da bi,« se je razveselilo materino srce v veselem upanju, razumevši puščavnikovo modrost. Vstala je mamica, pristrčno se čudodelcu zahvalila ter odšla za otrokom.

Moder je bil puščavnik. Njegov grenki nauk je dečku vzel veselje do laži. Kako bi ga ne? — »Kdo pa more vedeti, kakšna huda reč bo šele za lažnive dečke, ko so že tako hude za lažnive deklice? In mama bi me gotovo še enkrat peljala tja. Saj jo poznam...« Tako je premišljeval deček in trdno sklenil, pa tudi na glas povedal, da ne bo nikoli več lagal.

»Naka! Puščavnikovih medvedov pa ne maram več jahati in tudi njegovih sov ne bom več pestoval...«